

Thomas Bugge "De første grunde til den rene eller abstrakte matematik. Tredje og sidste Deel. Den oekonomiske og den militaire Landmaaling". København 1814.

---

§ 45

Tab.21

Fig.37

At bringe Punktet paa Bordet a over Punktet paa Marken A i den afstukne Linie BCDI ved en Krydslinie, det er, en Linie, som skiærer eller krydser den givne Linie i Punktet A.

1. I den afstukne Linie BCDI og i det i denne Linie givne Punkt A, over hvilket Bordet skal stilles, opsætter man en Stok, hvilken nøie rettes i Linien efter Stokkene B, C, D og I (§.5).

2. Omtrent vinkelret paa Linien BCDI opreiser man en Afstiknings-Stok E, vertikal og parallel med Stokken i A, og paa den anden Side sætter man en Stok F i Linie med E og A (§.5).

3. Man borttager da Stokken A, og stiller Bordet saaledes over A, at den afstukne Linie paa Marken IAB svarer til Linien paa Bordet ab (§.44).

4. Diopter-Linealen lægges ved Punktet a, og ved at sigte igiennem Diopteren H, vender man Diopter-Linealen saalænge, indtil Stokken F er dækket, man gaer da hen til Diopteren G, og sigter til Stokken E.

5. Dersom Stokken E ei er dækket, føres Bordet paa Korset og Ringen frem eller tilbage, indtil Stokkene E og F begge ere dækkede ved at sigte saavel fremad til F, som tilbage til E. Forinden Korset fastskrues, maae man lægge Diopter-Linealen ved ab, og eftersee, om Stillingen efter Hovedlinien ab er uforandret.

6. Da Fladen igiennem Stokkene E og F er vertikal, og ligeledes Fladen igiennem Stokkene I, D, C og B er vertikal, og tvende Flader ikkun skiære hinanden i en ret Linie (§.221 Geom.¹⁾), saa maae denne rette Linie a A fra Punktet a paa Bordet til Punktet A paa Marken være en vertikal Linie, og Punktet a paa Bordet er lodret over A paa Marken, hvilket var det, som blev forlangt.

Anmærkning. Denne sidste Maade er meget nøiagtig, men medtager meget længere Tid, og koster noget mere Umage, end den Maade, som er forklaret i §.44. Num.8. I alle de Tilfælde, hvor det kommer an paa den høieste Grad af Nøiagtighed, og fornemligen ved Bordbladets Ombytning eller et fuldtegnat Bordblads Kombination med et nyt, bør man bruge den i denne i §.45 beskrevne Maade. I alle andre kan man bruge den i §.44 beskrevne Methode, og det saa meget mere, som endog det fineste Punkt paa Bordet, svarer paa Marken til $1/2$ eller $1/4$ Alen²⁾ i de speciale Karters Maalestok; det kan altsaa ei føre til nogen mærkelig³⁾ Fejl, om der skulde mangle nogle faa Tommer²⁾ udi, at Punktet paa Bordet ei var lodret over Punktet paa Marken, men skulde falde noget lidet paa den ene eller paa den anden Side.

Noter:

1) § 221 Geom:

Naar tvende Flader AB og CD skiære hinanden, saa er deres Overskiæring en ret Linie EF.

2) Målestoksforhold:

1 Fod = 10 decimaltommer = 100 decimallinier = $1/2$ Alen. 1 Alen = 62.8 cm.

Mærkelig: "som er værd at lægge mærke til"